

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K.-VÁSÁRHELYTŰ.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyilttér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralebnek vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

A magyar udvartartás.

Wekerle Sándor miniszterelnök beváltotta ísmét egyikét azoknak a váltóknak, a melyeket kormányra lépése óta kibocsátott. Az ígért a magyar udvartartás kérdésének rendezéséről szolt; az ígérethez a felelet a „Budapesti Közlöny“-ben megjelent legfelsőbb elhatározásból olvasható.

Ez elhatározás során a Felsége elrendeli, hogy az udvar körében előforduló mindazon ünnepélyes alkalmakkor, a melyek a magyar korona országait, mint közjogi cselekmények érdeklik, az udvari főbb szolgálat teljesítésével kizárólag a magyar zászlós urak bizassanak meg. Így a koronázási, az országgyűlési, a delegációnális, a különleges nemzeti ünnepélyeknél és aktusoknál s a magyar egyházi- és világi méltóságok eskü vagy fogadalom tételénél. Végül jóvá hagyja a Felsége, hogy a királyi házat ér-

deklő renuncziációknál a kormány tagjai ezután is meghívassanak s hogy az uralkodóház tagjaira vonatkozó mindazon változások, melyek az 1723. I. és II. törvény-cikkben megállapított trónöröklési renddel kapcsolatban állanak, a magyar kormányhivatalosan közöltessenek.

Azonban a királyi elhatározás nem elégzik meg azzal, hogy csak az államjogi kérdéseket rendezze, hanem engedélyt adott a kormányelnöknek arra is, hogy a tulajdonképeni belső udvartartásnak Magyarországon való állandó képviselőre nézve javaslatot tegyen.

Ő felségének a nemzet szívét oly közelről érintő ez elhatározásai Magyarországon általában közörmöt keltenek s a fővárosi sajtó pártkülönbség nélkül siet is ezért a királyllyal szemben a halálnak és köszönetnek, a miniszterelnök iránt pedig az elismerésnek kifejezést adni.

Kétséget nem szenved, hogy a magyar udvari méltóságoknak az államjogi aktusoknál való szerepése több mint egyszerű nemzeti etikett kérdés; mert hisz Magyarország, a melynek nemzeti egyéniségét az Ausztriával való sok-száz éves házas viszony a külföld előtt majdnem teljesen eltüntette s a mely nemzeti egyéniség csak 1867 óta kezd apránként kidomorodni, épen a nemzetközi politikai felfogások természetes forrásánál, a diplomáciánál, csakugyan semmivel sem bizonyíthatja inkább nemzeti egyéniségét, mint azzal, hogy a királyi ünnepélyek alkalmával a magyar nemzet és társadalom az ő kimagasló, nemzeti alakjaival, a magyar kormányhivatal és a magyar zászlós urakkal képviselve van. Sőt nem elég a képviselő, hanem a királyi udvartartás költségeihez Magyarország éppen

annyival járulván mint Ausztria, teljese igazságos az, hogy a Magyarországot érintő politikai aktusoknál vagy a királynak Magyarországon tartózkodása alatt a szereplő udvari egyének a magyar nemzet nagyjai legyenek.

A magyar udvartartás berendezésétől mi társadalmi téren is igen-igen sokat várunk. Várjuk a magyar nemzeti kultúra, a magyar művészet és ipar hathatós támogatását, várjuk az ország szívének erős megdobbását, várunk nagy építkezéseket Budapesten, s reméljük itt a királyi család tagjai közül is mind többnek állandó otthonát. Várjuk feléledését annak a fejedelmi, magyar társadalmi életnek, a melyet a Habsburgház három és fél száz év óta elfelejtett istápolni; sőt az osztrák érdekek szemlése szerint igyekezett Magyarországtól nemcsak az önállóságot, hanem arisztokraciájának nemzeti érzését, nyelvét és erkölceit is elhódítani. Ugyanannyira, hogy áldjuk bár nemes szívét egy Mária Theresiának, a kiért a nemzet vért és életet oly bőven áldozott, de nem tudjuk neki megbocsátani, hogy királynői kegyelmének végtelen varázsával a daliás magyar arisztokraciából Bécsben élő németet faragott. Hiszen e nagy királynőnek egy szava elég lett volna, hogy a magyar nemzeti társadalom új életre ébredjen; de e szó nem hangzott el, s a Battyániak, Eszterházyak, Pálfiak, Nádasdiak, Zichyek, Erdődiek s annyi más nemzeti nagyunk ajkán elnémult a magyar szó, s a magyar nemzeti génusz helyett idegen kultúra oltárán áldoztak.

Most már Istennek hála ezen a veszélyen túl vagyunk. De fenyeget más veszély. A nemzetiségek idegenek a magyar kultúra, a magyar szellem iránt. Hajlandóbbak in-

A „Székelyföld“ tárczája.

Nevem Szabó.*)

Humoros beszélke.

Irta: Mártonffy Imre.

Ki valaha butorozott szobát keresett Budapesten, könnyen meg fogja érteni Szabó József örömet, midőn egy heti lótas-futás és nem kevesebb mint hetvenöt szoba megtekintése után, végre talált alkalmasat és aránylag olcsót.

Szabó barátom annyival inkább örvendett, mert mostanság a szállásfogadással mindannyiszor csizmadiát fogott.

Ha biztosították arról, hogy oly csendes és nyugodt lakása még sehol se volt, bizonyos lehetett abban, hogy éjjel legalább is négy-öt gyermek fog ordítani, vagy pedig a szállásadó hitvespár dula-kodik a szomszéd szobában.

Mihelyt azt ígérték neki, hogy elkülönítve és háborítatlanul fog lakni, úgy esküt tehetett volna arra, hogy naponként legalább is husz-harminc ember megáll ajtaja előtt, ezt mondván: „Bocsánat, Szabó ur!“

Egy szállást csak azért fogadott, mert a szoba fekvése oly „rendkívülien egészséges“, de nem sokára azt a meglepő észrevételt kelle tennie, hogy szállásadója a délnél fekvő szobát távollétében ruhazárításra használta; szóval Szabó barátom a

hónapos bérlakók közt a legszerencsétlenebb volt, azért lett öröme oly rendkívüli, mikor végre tisztességes emberekkel, szépen butorozott szobát kapott, mert hát a szállásadó finom műveltségű, arisztokratikus külsejű nő volt, kit nyugdíjazott államtitkár férje után „méltóságos asszonynak“ czimezték.

— No, gondolta magában, itt alkalmasint tovább maradsz egy hónapnál.

Mert hát Szabó barátom valóságos naptári renddel és jobb ügyre méltó pontossággal minden hónapban lakást változtatott és ellenkezőleg a közönséges emberekkel, idejét nem január, február, március stb., hanem lakásai szerint számította, mint magyar-utca 10., kalap-utca 4., rózsza-tér 2., bérkocsis-utca 41. sz. stb.

Ha nem vezetett volna pontos jegyzéket változó lakcimeiről, igen gyakran képtelen lett volna arra, hogy megtudja, hol lakik.

Ne higgyék azonban, hogy Szabó barátom tán házsártos ember volt. Nem! Csupán a balsors üldözte. Ő volt a legszerencsétlenebb, valamennyi hónapos bérlő közt.

Allása szerint könyvvivő volt egy selyem és bársony nagykereskedésben.

A könyvelt és könyvelendő árakkal érintkezése által jelleme oly lágy lett, mint a bársony és oly sima, mint a selyem.

Alig hiúné az ember, hogy a tárgyak, melyekkel éveken át foglalkozunk, bizonyos jelleget adnak nekünk.

A jogász ép oly feszes lesz, mint percsomói; a

tudós poros és száraz, mint régi könyvei; a vaj- és csukorkereskedő szinte olvad az édességtől és ő maga a megtésetűt édesség. És ezt majdnem minden foglalkozásra ki lehet terjeszteni.

Szabó tehát olyan volt, mint a bársony és simasága még soha se ment nála annyira, mint midőn kérte a „méltóságos asszonyt“, hogy a szobát még ma készítse el számára.

Abbeli örömeiben, hogy ily „finom“ családnál lakhatik, megelégedett minden apró intézkedésekről, melyek a szobabérlésnél szokásban vannak, u. m. takarítás, fűszolgálat és több efféle. Adott öt forint foglalt, elkérte a kulcsot és tudatva a méltóságos asszonynyal, hogy holmiját másnap reggel fogják elhozni a szállodából, hol néhány napig lakott, hirtelen távozott.

A méltóságos asszony nagyot bánt a szobafogadás és idegen kulcsok elvitelének e szokatlan módjára és midőn Szabó már a lépcsőn volt, utána szolt:

— De uram, kihez van tulajdonképen szerencsém.

— Nevem Szabó! — felelte barátom alulról, miközben eltűnt.

Midőn este a szokott gyűlhelyen elbeszélte barátainak, hogy mily „szép szobát“ fogadott — mely közlést, főnt említett pontossággal, minden hó elején ismételte — azok ingerkedve kérdezték, vajjon a legközelebbi hónapra is fogadott-e már szállást.

A társaság éjjel után egy óráig maradt együtt,

*) Mutatvány szerzőnek karácsonyra megjelenő „Elbeszélések“ című kötetéből. Ára 1 frt, tanulóknak feleáron. Kapható Újpesten.

kább a német vagy szláv kulturát elfogadni, mint a miénket. Pedig csakis a magyar kultúra az, a mi Magyarországot minden ízében egységessé és magyarrá teheti.

Ezért kell nekünk Budapesten, az ország fővárosában, élénken és állandóan a király felsőleges személye körül csoportosuló társadalmi közélet; közélet, a mely magyar és nemzeti legyen. A mely felkarolja és magához vonzza a nemzeti költészetet és művészetet; a mely istápolja, bátorítsa és megihlessé költőinket és művészeinket; a mely káprázatos fényével beragyogja Magyarországot s epedő vágyat keltsen nemzetiségeink széthúzó előkelőiben e szépséges magyar társadalmi életben részt venni.

A magyar király fejedelmi bőkezűségéből a mult években Bécsben pazar pompájú muzeum épült. E muzeum disztermében van Munkácsy Mihály képe, a mely Mátyás királyt ábrázolja tudósai, művészei között: a renesszánsznak e nagy fejedelmét, a ki világszerte dicsőiséggé tette a magyar nevet. A kép méltó bámulat tárgya s mintegy elégiája a magyar nemzet világtörténelmi vezérszerepének.

Adj a Isten, hogy a magyar udvartartás s királyunk kegyessége ragadja lelkesedésre a jövő művészt, a ki majdan vásznára fesse az egységes magyar nemzeti kultúra újjászületését, a nemzetiségek testvéri egyesülését, a magyar geniusz diadalát a magyar király vezérlete alatt.

Magyar udvartartás. A hivatalos lap vasárnapi száma a következő legfelsőbb kéziratot hozta:

Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán ezennel jóváhagyom, hogy az udvarom körében előforduló mindazon ünnepélyes alkalmakkor, melyek magyar koronám országait, mint közjogi cselekmények érdeklik, az udvari főbb szolgálat teljesítésével kizárólag magyar zászlósaím bizassanak meg s ehhez képest elrendelem, hogy

1. a koronázási cselekményeknél s az ahhoz fűződő ünnepségeknél,
2. az országgyűlés megnyitásánál és bekezdésénél,
3. az 1867: XII. törvényzikk értelmében a közös ügyek tárgyalására kiküldött országgyűlési bizottság fogadásánál,
4. azoknál a különleges nemzeti ünnepélyeknél, a melyek akár egyes jubiláris, akár más

asztán távoztak, s mivel Szabó legközelebb lakott, mindnyájan hazakisérték.

Midőn odaértek mindnyájan megbámulták, hogy a második emelet ablakai ki vannak világítva és az ablakoknál aggodalmas arcok mutatkoznak. Ekkor az egyik ablak kinyílt és az alullevők e szavakat hallották: „Ah, jönnek már a gazemberek!”

„Nevem Szabó!”

E szavakat rebege a méltóságos asszony, midőn szobájába ment.

— Csodálatos ember! gondolá, kinek nem kell több egy percznél a szoba fogadására; semmit se néz meg jól, miután se tudakozódik, zsebrerakja a kulcsokat és távozik, mondván, hogy neve Szabó! No de, folytatá magában, mindenféle ember van a világban, aztán meg miért ne hívhatnák Szabónak?

Csak hogy ez a vigasz nem sokáig tartott. Legidősebb leánya a zenedéből jött haza, hol Wagner „Götterdämmerung”-ját énekeltek. Az ének mogorvává, embergyűlölővé tette. Mit a jövő zenéjének megboldogult szerzője vétett, azért szegény Szabó barátomnak kellett lakolnia. Alig tudta meg Ilona a történeteket, midőn legott meg volt győződve róla, hogy az a Szabó egy országos család.

— Miként tehetél ilyesmit kedves mamám! mondá Ilon. Nem emlékszel már mit beszélt Magvassyné, hogy miként járt barátnője ismerősének unokája? Ennél e szobát akart fogadni valaki. Mikor aztán magukra maradtak, torkon ragadta

országos vagy nagyobb ünnepségek alkalmával merülnek fel, a mennyiben udvartartásom főhivatalainak főnökei szereplésre hivatva voltak, és

5. magyar koronám országaihoz tartozó oly egyházi és világi méltóságoknak vagy állami tisztviselőknek eskü vagy fogadalom-tételénél, kik az esküt, fogadalmat Elöttem teszik le, az udvartartásom főhivatalainak eddig szerepelt főnökei helyett az e tekintetben (mind az 5 pontra nézve) Altalam jóváhagyandó szertartási szabályok szerint kizárólag magyar zászlósaím működjenek közre.

Jóváhagyom továbbá a tett javaslat értelmében, hogy Háza tagjai részéről házasságkötések alkalmával tenni szokott renunciacziókhoz, — a mint ez már eddig is megtörtént, — a magyar kormányom tagjai is mindenkor meghivassanak, s a megtörtént renunciacziók, valamint az uralkodó Háza tagjaira vonatkozó mindazon változások, melyek az 1723: I. és II. törvényezikkekben megállapított trónöröklési renddel kapcsolatban állanak, magyar kormányommal hivatalosan közöltessenek.

Kelt Bécsben, 1893. évi november hó 20-án.

Ferencz József, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

*

Ugyancsak a hivatalos lap — nemhivatalos részesében — az alábbi közleményt hozza:

Ő császári és apostoli királyi Felsége elvileg legfelsőbb jóváhagyván a m. kir. miniszterelnöknek a javaslatát, mely a kizárólag Ő Felsége legfelsőbb rendelkezése alá tartozó belső udvartartásnak Magyarországon állandó képviselését ölelőzza, legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az ez irányban megindított tárgyalások befejeztével Ő Felségének további előterjesztés tétessék.

A kézdivásárhelyi oltár-egylet közgyűlése.

Kézdi-Vásárhely, 1893. nov. 27.

Tegnap tartott meg a kézdivásárhelyi oltár-egylet közgyűlése a kantai gymnasium rajztermében, Szentkereszt Stephanie, a vallásos és humanus eszmék gyakorlásában megyénkben fényes csillagként tündöklő bárónő odaadó, gondos vezetése alatt. Mindenek előtt, Bálint László főesperes, egyleti igazgató magvas, eszmedus, s a vallásos kötelesség teljesítésére buzdító talpraesett, szép beszédet hallgatta meg a figyelmes közgyűlés. Majd ennek utána a báró Szentkereszt Stephanie

urhölgy fennkölt szellemű, magasztos vonatkozó sokkal teljes elnöki megnyitó beszéde következett oly élénk hatást idézve ezuttal is föl a jelen voltak lelkében, mely eltörőhetetlenné fogja tenni mindnyája előtt a nemzeti lelki főúri ez irányú áldásos, buzgó működését is. Mindkét kitűnő beszéd lelkes éljenzést idézett elő, szóról-szóra jegyzőkönyvre iratni határozatott. A gyűlés harmadik pontja László József ragyogó iránylyal írt, terjedelmes és sok tekintetben öröndetes titkári jelentése volt, az egyesület lefolyt működéséről.

Ebből a szép jelentésből kiemelkedik Meszlényi Gyula, szatmári püspök fennkölt szellemű, jóltevő alakja, a ki méltányolva a megküldött „Tudósítvány”-ból az egylet magasztos célját, 360 forint alapítványt küldött ezer intenczió fejében az egylet javára, a mely intencziókra Háromszék-megye kézdi-orbai kerületének derék lelkészi kara, a Székelyföld több más papjával együtt teljes készséggel vállalkozott arra a sok szép és lelkes fölhevítésre, melyet e tárgyban hozzájuk az egyesület főjegyzője: László József intézett. A közgyűlés láthatólag mély hálával fogadta a bőkezű adományt, mert az nagyságánál fogva, az oltár-egyletnél szokatlan; de háláját nyilvánította derék, lelkes főjegyzőjének is odaadó tevékenységeért. Az 1892. évi számadást helyben hagyó, valamint az egylet működését elismeréssel méltányló magas püspöki leiratok tiszteletteljes tudomásul vételét a számvizsgáló bizottság rövid, érdekes jelentése követte, Kovács Elek polyáni esperes előadásában.

A közgyűlés örömmel fogadta a jelentésből, hogy az oltár-egylet vagyona kevés hiány a 9000 frtot elérte s Bálint László főesperesnek, ki nemcsak kiváló erélylyel és lelkesedéssel igazgatja az egylet ügyeit, éjjel-nappá téve, dolgozva annak fölvirágoztatásáért, hanem a pénztárt is ritka lelkiismeretességgel kezeli: meleg hálaát nyilváníttotta s részére a számadás terhe alóli fölmentvényt egyhangulag megadta. Elismérést fejezett ki a közgyűlés a buzgó számvizsgáló bizottságnak is. A vizkereszt gyűjtés az idén majdnem 309 frtot eredményezett; e szép sikerért jegyzőkönyvileg mondott a közgyűlés a gyűjtéssel fáradozott tiszteleendő papságnak őszinte köszönetet. Az alapszabályok értelmében a jövő 1894. évi április 15—18. napjain kiállítás fog rendeztetni Kézdi-Vásárhelyen azon egyházi templomi cikkekkel, melyekkel a jövő évben a szegény templomok segélyeztetni fognak. Végül a tisztújítás ejtetett meg. Bálint László főesperes indítványára a közgyűlés, némi méltánylásul azon elévülhetetlen nagy érdemeknek, melyeket báró Szentkereszt Stephanie elnök az oltár-egylet megalapítása, fejlesztése, fölvirágoztatása által szerzett, egyhangulag elhatározta, hogy báró Szentkereszt Stephanie urhölgy örökös elnökké választja, a kinek állása, személye tehát a jövőre nem fog választás alá jönni. Alelnökök: Velnreiter Györgyné, Kovács Péterné (K-Szentlélekéről), pénztáros: Bálint László főesperes; főjegyző: László József lehelényi, aljegyzők: Tamás Dávid ozdolai és Ráduly Lajos szentkatolnai plébánosok lettek közfelkiáltás utján. A tisztai kar tehát mind régi ki próbált erőkből van összeállítva, kivéve Ráduly

és megakartá rabolni. Hátha ez az, a ki nálad szobát fogadott? A kulcsok nála vannak és éjjel majd megrabol.

E szavakra a gyanu hőpelyhe leszállt a bizalom hegyének ormáról és mint a bizonyosság görgetege zuhant a völgybe, hogy agyonnyomja Szabót.

Szegény Szabó!

Mártha néni a méltóságos asszony testvérhuga, szellemes, bájos nő, ki életének legnagyobb részét Párisban töltötte és a francia szellem és nyíltság mellett a tulzást is elsajátította. Mártha néni mondjuk, nagy szemeket meresztett a rejtélyes Szabó ügy hallatára és azonnal kész volt a Ponson du Terrail-féle Rocambole.

Most már a „méltóság” asszonynak is eszébe jutott, hogy ez embernek, e Szabónak valóságos gyilkos tekintete volt, hogy oly sietséggel nyult a kulcsok után, miként azt csakis rabló teheti és végre, hogy e szavakat: „nevem Szabó” gunynyal ejtette ki.

A három nő tanácskozott, hogy mittevé legyenek.

Ily hangulatban találta őket a család régi barátja, hírlapíró, kinél szintén teljesedett az, mit főnnebb a foglalkozás befolyásáról említettünk. Ennek mindig csak tollával volt dolga, órák hosszú nézte tolla hegyét, minél fogva hajlandó volt minden dolgot hegyére állítani.

— Hogyan méltóságos asszonyom, ily ember fogad önnél szobát? És ily gyanus körülmények közt? Ez minden bizonynyal valamely betörő banda vezére, kinél kulcsai vannak, egy éjjelen

mindent eltakarit innét. Itt azonnal intézkedni kell. Intézkedtek.

A házmesterral tudatták a dolgot, ki készséggel ajánlkozott, hogy örködni fog és elcsipi a gazembert.

Meggyújtották valamennyi petroleum lámpát, hogy világos legyen, ha jó és ne gyilkolhassa meg őket egymásután a sötétben.

Ekkor jött Szabó.

Midőn a „méltóságok” meglátták a számostagu társaságot, azt mondták egymásnak: „Ah! jönnek már a gazemberek!”

Szabó nagyot bámult, midőn a házmester bukkosbottal, felfegyverkezve fogadta és lakásáig kísérté, a nélkül, hogy szólt volna.

— Barátságos, de nagyon félős emberek, gondolta magában. Mennyire aggódnak, hogy bajom ne essék.

A második emeleten mindnyájan sorfalat képezték.

Némán, de félig ijedt, félig fenyegető arccal ugy, hogy valóságos vesszőt kelle futnia szobájáig.

Szabó zavartan köszöntött.

Azonban alig lépte át szobája küszöbét, midőn az ajtót kívülről rázárták.

— Így ni, rablóvezér ur! — szóltak be a kulcslyukon, most foglyunk és ha erőszakosan akar szabadulni, golyót röpítünk agyába, tisztelt Szabó ur!

uj aljegyzőt, a kiről azonban ismerve fényes tehetségeit, munkakedvét és erejét, csak jót és üdvös buzgókodást remélhetni. És ezzel be is végzem tudósításomat. Azt azonban végezni kell, hogy fejezzem, hogy sokaknak s így nekem is föltűnt, hogy a papság tagjai közül oly sokan hiányoztak, a kiknek állásuknál fogva nemes példával kell vala előjárniok. Így aztán nem csoda, hogy a hívekben is kezd megapadni ezen szép egyület iránti eddigi nemese lelkesedés. Vajha jövőben ellenkezőben történne! A kik pedig megjelentek: azoké legyen e helyen kifejezett nyilvános elismerés és hála az oltár-egylet nevében T. J.

A kereskedő-ifjúság hangversenye.

K. Várhelyt, 1893. nov. 25.

Katalin napja némely évben tél közepén s máskor meg ősszel esik a szerint, a mint az időjárás szélsége hozza magával, de akár hóban, akár sárban ülünk meg e jeles napot: a Katalinból nem igen szokott elmaradni, azonban jó lélekkel állíthatjuk, hogy egy évben sem volt egy olyan igazán szépen sikerült estély, mint a minőt a kereskedő-ifjúság az idén rendezett. Mintha csak közönségünk össze beszélt volna, teljes számban megjelent. Nagy hatást keltett a szép és változatos program, mely a minálunk található legjobb művészi erőket egyesítette magában s melyről egyáltalában elmondhatjuk, hogy sokkal magasabb művészi nívó állott, mint bármely más eddigi hangversenyénél. A műsort a kereskedő-ifjúság dalköréből alakított férfi négyes nyitotta meg, egy igen szépen előadott dallal. Ezután dr. Szacsavay Gyuláné urasszony magándala következett, mely most is mint mindig rendkívüli hatást keltett s a megérdemelt sűrű tapsokban részesült. Kozma Ilona kisasszony egy szellemes monologban adta elő egy naiv leánykának a ferjhezmenetel iránt táplált aggályait. A monolog ép olyan kedves humorral van megírva, mint a mily nagy ügyességgel s tanultsággal adatott elő. Hosszas volna az ügyes előadás kellemességeit leírni s azért csak általánosságban konstatáljuk, hogy az kitünő volt s hogy a közönséget egészen elragadta.

Ezután következett Népdal Egyveleg. Czimbabalon előadta Raffay Irma k. a. s zongorán kísért Kovács Irén k. a. Ez a szám is egyike volt a dus program leghatásosabb részleteinek. A működő hölgyek sok megérdemelt tapsban s kivásokban részesültek s a folytonos újrázás folytán egy egész oszomó szebbnél szebb népdalt kellett eljátszaniok. A programmon jelzett hegedű

A selyemsímaságu Szabónak, ki oly bársonyos lágyssággal akart az életen átsuranni, hideg veríték borította homlokát.

Miféle emberek közé jutott.

Talán tébolydában fogadott szobát?

Kétségbeesetten nézett körül szobájában. Minden ingót kihordtak volt abból, csak a pamlagot hagyta ott. Erre feküdt Szabó barátom, hogy bevarja a reggelt.

Sulyot álmok gyötörték. Majd kényszerzubbonyt érzett testén, majd czellában látta magát. Mint gyilkost fogták el, pedig nem gyilkolt, csupán „könyvelt”. De az mit sem használt. A vérpadra hurozolták és lefejezték.

Féje lehullott a . . . padlóra. Fölébrált.

A pamlagról esett le álmában. A nap sugarai elárasztották a szép nagy szobát és a méltóságos asszony állt előtte és zavartan mosolyogva adta tudtára, hogy Szabó ur üzletéből a házi szolgálta hozta holmiját. Ezután őszintén elbeszélte ijedelmét és bocsanatot kért, amiért nem hitte, hogy Szabó a neve.

— Magam vagyok oka, felelte Szabó barátom. Nevem oly közönséges, hogy azt nem mondani, hanem bizonyítani kell. Fölfogom ijedelmét.

Azóta a „méltóságok” minden elkövetnek, hogy a Szabó név másodjának megkönnyítsék életét, kinek ártatlanul kellett szenvednie; és Szabó barátom nagyon jól érezheti magát náluk, mert már . . . öt hét óta lakik ott.

duett egyik szereplő betegsége miatt elmaradt s e helyett Hajdó Ödön ur nagy tehnikai ügyességre valló hegedű szólója szerzett a közönségnek élvezetet. Végül Zömei József ur egy magán jelenetet adott elő. Az előadás ügyességét elismerjük, de ki kell jelentenünk, hogy az ilyen „jelenet” sehogy sem illik be egy olyan magasán álló hangverseny keretébe. Műsor után kedélyes táncvetélalom volt, melynek a hajnali órák vetettek véget.

Az estély anyagilag szépen jövedelmezett.

Tanügy.

Könyvismertetés.

(Ajánlva az iskolai hatóságok és tanítótársaim figyelmébe.)

»Tanítók jogai és kötelességei« cím alatt érdekes, hézagpótló s rendkívül becses munka hagyja el közelebről a sajtót. Dr. Szabó Mihály, Kolozsvármegye kir. segédtanfelügyelője állította össze. E műre felhívni a figyelmet, e művet tanítótársaim figyelmébe ajánlani a tanügy és kartársaim érdeke parancsolja. Miért? Azért, mert a mai korban a tanító az értelmiség azon színvonalán áll, a képzettség azon fokán kell, hogy álljon, hogy neki jogait és kötelességeit nem ismerni szegyen, ismerni önérzete és érdeke parancsolja. Ezekre nézve biztos tájékoztatást nyújt, utmutatást ad a fennebb jelzett könyv. Hány eset van, hogy a tanító jogait nem ismervén, vagy átlépi jogkörét s ekkor önmaga fejére hordja az izzó parázst, vagy nem érvényesíti törvény szerinti jogát s ekkor kára van benne.

Vagy nem fordul-e elő gyakran, ugy szólvá, sürt egymásutánban, hogy a kartársak „Néptanítók Lapja” szerkesztőségéhez fordulnak egy és más, de mindig őket közelről érdeklő ügyben tanácsért, utasításért, honnan legtöbbször a törvény vagy miniszteri rendeletre utasítják, de precíz, világos választ ritkán adnak.

Vagy nem mindennapi eset-e, hogy a kötelességek tömkelegében is egyik másikra nézve vélemény különbség, nézeteltérés fordul elő, s akár így akár úgy oldódják meg a kérdés, mindig kellemetlen a tanítóra nézve.

Ha eddig így volt, oka volt, mert hiányzott a kalauz, nem volt egy alapos mű, mely a fennálló, illetőleg érvényben levő miniszteri rendeleteket és törvényeket összefüggőleg, könnyen áttekinthetőleg nyújtotta volna, de most már ilyen okra nem hivatkozhatunk s ezért örömmel kell fogadnunk, üdvözlőnk a jelzett művet, mely minden tanítót, a ki megszerzi, megmenti a tájékozatlanság homályában való tévelygéstől. Megmenti attól a szinte neveléses helyzettől, hogy tanügyi kérdésekben ő kérjen s ne ő adjon másoknak tanácsot, utasítást.

De e mű nemcsak a tanítóknak, hanem mindazoknak, kik a népoktatásügygyel foglalkoznak, nélkülözhetetlen. A könnyen áttekinthetőség, az 1868. évtől kezdődőleg a törvények és rendeleteknek egy helyen való megkapása következtében célszerűen használhatják a tanfelügyelők és közig. bizottságok, a városi hatóságok, előjáróságok, iskolaszékek, gondnokságok és kisdiedővők.

Hiszem, hogy az érdekeltek, már eddig is érezték egy ilyen műnek hiányát, s most sietni fognak e munkát megszerezni.

A mű december második felében okvetlenül megjelenik s két (2) ft előfizetési árért bérmentesen fog megküldetni. A mű az illető összeállításának sajátja s így az előfizetési pénzek deoz. 15-ig hozzá (Kolozsvár kir. tanfelügyelőség) küldendők.

Azon reménnyel kecsegtetem magamat, hogy vármegyéknek s más vármegyéknek is, a hol e művet megismerik, nem lesz egyetlen iskolája, egyetlen előjárósága, sem tanítója, mely, illetőleg ki, e könyvet az ügy és a maga érdekében meg ne szerezné.

E mű érdekességét megvilágítja már maga a tartalomjegyzék is.

- I. Tanítók választása, kinevezése és mellékfoglalkozása.
- II. Tanképesítés. Tovább képzés.
- III. Tanítók illetményei.
- IV. Tanítók elmozdíthatlansága.
- V. Rendtartás.
- VI. Kényszeriskolázás.
- VII. Tanító, mint gondnoksági és isk.-széki tag.
- VIII. Iskolai költségvetési ügy.
- IX. Iskolai számadási ügy.
- X. Egyéti élet.
- XI. Népkönyvtárak, faiskola. Iskolai takarékpénztárak.
- XII. Bélyeg és illeték ügy.
- XIII. Postai tudnivalók és portómentesség (egész részletesen.)

XIV. Tanítók katonai ügye.

XV. Tanítói nyugdíj ügy. 2. Végkielégítés és nyugdíjazás. 3. Özvegyek és árvák gyámoltatása. 4. Nyugdíj és gyámmentés jövedelme. 5. Nyugdíjaztatási eljárás. 6. Vegyes intézkedések.

A mű érdekessége és fontosságára nézve felemlitem, hogy a kolozsmegyei tanítótestület őszi közgyűlésén oly elismeréssel szólt az előadó e munkáról, hogy a közgyűlés indítatva érezte magát köszönetet fejezni ki dr. Szabó M. s. tanfelügyelőnek, hogy művét első ízben a Kolozsm. tanítótestületnek engedte bemutatni.

Szolgálatot véltm teljesíteni az ügynek és tanítótársaimnak az által, hogy e könyvet, mely a népoktatásügynek (elemi-, felső-, nép- és polgári iskola) egész vonalát felöleli s mely mindazon ügyekben, melyek a tanítót állásánál és személyénél fogva közelről érdeklik, biztos utmutatást nyújt, legalább vázlatilag megismerttettem. Tettem önzetlenül, s jutalmam lenne az, ha e műnél szélesebb körben elterjedne.

M. Székely János,
igazgató-tanító.

Külömfélék.

— Ev. ref. lelkesz választás volt e hó 27-én Kolozsván. A nép szép csendben viselte magát s a szavazás egész rendben folyt le. Az eredményt fél 4 óra után hirdette ki tisz. Péter Károly ur, orbai ev. ref. esperes. Beadott 70 egész, 54 fél, 30 negyed és 1 nyolczados, tehát 104 és $\frac{5}{8}$ ad szavazat. Ebből Elekes László a nagyenyedi fogház állami papja kapott 101 $\frac{1}{8}$ és Veres Károly papolci lelkesz csak 3 votumot. Így hát a győztes Elekes László volt. Még az napon távirati értesítés ment hozzá. Ez a választás egy szép tehetségű férfiura esett. Öszintén gratulálunk a derék egyházközönségnek ezen választáshoz.

— Hármaskikrek. Egy kovásznai román asszony a napokban 3 gyermeket hozott a világra. Az újszülöttek pár óra múlva azonban megszűntek élni. Az anya egészséges.

— Lopás a vasutnál. Brassóból írják: A mult szombaton este megérkezett személyvonat postakocsijából a mint a posta-legény a postacsomagokat kiszedte, egy, körülbelül 5038 frankot tartalmazó pénzeslevelekkel telt zacskó észrevétlenül a földre esett s szt Dobrossy Soma kocsitól, ki a közelben tartózkodott, magához vette, a zacskót felvágva a pénzesleveleket kiszedte, a zacskót elégette, a pénzt pedig egy hid alá elrejtette. Amint a postán a hiányt észrevették, azonnal nyomozni kezdtek. Józsa Lajos postafőnök még az éj folyamán kisetelt s a nyomozást maga vezette. Mint-hogy többen látták Dobrossyt a postakocsi körül, a gyanu azonnal reá irányult, s ő hosszas faggatás után be is vallotta a tettet és megmutatta a helyet, a hová a pénzt elrejtette. A pénzből körülbelül 500 frank hiányzik, a többi 4538 frank megkerült. A tettes átadatott a kir. ügyészségnek.

— Értesítés. Az 1896 iki ezredéves országos kiállítás marosvásárhelyi kerületi bizottságából kiküldött közművelődési albizottság alakuló ülése, mely ez évi december hó 2-ára hivatott egybe, közbejött akadályok miatt ez évi december hó 5-ére (kedd) délután 4 órára elhalasztatik. Marosvásárhelyt, 1893. november hó 25-én. Kovács Ferencz, albizottsági elnök.

— Influenza. Az esős, hideg időjárás meghozta a maga kellemetlen következményeit: meghűlt, köhög, náthás minden második ember. De mintha mindez elég se volna, meghozta az időjárás az influenzát, ezt a kegyetlen vendéget. Eddig, szerencsére, még nem járványos az influenza es mindenütt igen enyhe lefolyású volt. Az orvosok különben is az eddigi eseteken olyan tapasztalásokat szereztek, a melyekből az következik, hogy az idén egyáltalán nem lesznek veszedelmesek az influenza-esetek; olyan súlyos esetek, mint a három esztendő előtti járvány alkalmával voltak, aligha lesznek. Mindazonáltal a közönség érdekében áll, hogy az első ilyenfajta rosszullétnél vegye igénybe az orvosi segélyt és így eleve megakadályozzák az influenza járványos fellépését. Németország egyes részeiben azonban már erősen elterjedt a járvány. — Mainzből telegrafálják, hogy Hessen nagyhercegségben tízezer embere konstatáltak influenzát.

— Kicsinyek és nagyok öröme egyaránt a karácsony ünnepe. A világtörténet nem mutat fel nagyobb eseményt, mint a Megváltó születése. Méltó, hogy e napot gazdag és szegény megünnepelje s indokolt, hogy e napon a családtagok, ismerősök, jó barátok örömeinek látható kifejezést is öhajtanak adni a „krisztkindi” ősidőktől öröklött kedves formájában. E kegyeletes szokásnak

